

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: vedoucí práce

Autor/ka práce: Eliška Buková

Název práce: Soužití většinové společnosti a muslimů v Teplicích

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Blažejovská

Oponent/tka: Ludmila Wladyniak, M.A.

Navržené hodnocení: velmi dobře - C

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Kvalitativní studie Elišky Bukové je příspěvkem do diskuze o postojích tzv. většinové společnosti k muslimským přistěhovalcům. Autorka si klade za cíl zjistit, jak muslimy vnímají obyvatelé teplické městské části Šanov I, respektive deset informátorů, kteří v této čtvrti dlouhodobě žijí (bez nároku na reprezentativitu, které u tohoto typu kvalitativní studie nemůže být dosaženo). Zajímají ji konkrétně „problémy a klady soužití muslimů a informantů v Šanově“ a rovněž otázka, jak kontakt s muslimy ovlivnil názory informantů. Přestože výzkumné otázky jsou položeny velmi obecně, u explorativní kvalitativní studie je toto přípustné. Skutečný vliv kontaktů s muslimy na názory by bylo třeba zjišťovat jiným typem analýzy, nicméně zde jsou záměrně vybráni právě ti informanti, u nichž se předpokládá kontakt (žijí v stejné čtvrti), a tedy cílem je jednoduše zjistit jejich postoje.

Zřejmě nejdůležitějším závěrem práce Elišky Bukové je nutnost rozlišit dvě skupiny muslimů, k nimž se obyvatelé Teplic vztahují - zaprvé muslimové dlouhodobě žijící v Teplicích a za druhé návštěvníci místních lázní, kteří přijíždějí jako turisté, aby zde strávili maximálně několik letních měsíců. Jejich úroveň integrace je pochopitelně naprosto odlišná - zatímco u první skupiny podle autorky dochází k integraci, což potvrzují také zkušenosti informantů, kontakt s druhou skupinou posiluje dle závěrů Elišky Bukové předsudky a stereotypy a vede k negativnímu vnímání muslimů, které autorka označuje termínem Pavla Barši „nová xenofobie“. Ze závěrů Elišky Bukové je zřejmé, že vůbec nejvíce negativních postojů ze strany informantů pak vyvolávají ty momenty, kdy sezónní lázeňští hosté překračují svoji roli „turistů“ a přestože v Teplicích nežijí dlouhodobě, neučí se jazyk a neprobíhá u nich proces integrace, podnikají kroky, které z pohledu většinové společnosti náleží jen obyvatelům. Konfliktním tématem je zejména nákup pozemků a stavba domů - letních sídel - ale také o financování stavby mešity, které opakovaně lázeňští hosté nabízeli, ale na základě protestů místních obyvatel z plánu vždy sešlo. Autorka nicméně bohužel nevyužila plný analytický potenciál tohoto tématu a nevěnovala mu dostatek pozornosti v analytické části.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Ano, rozsah literatury odpovídá bakalářské práci. Autorka pracuje s klíčovými texty Daniela Topinky o muslimské komunitě v Česku, včetně aktuální rozsáhlé publikace vydané v r. 2016, a texty Bronislava Ostránského. Dále se opírá o texty Entzinger a Biezevelde, v českém prostředí pak publikaci Rákoczyové, Trboly a Hofírka, pracuje s texty Zygmunta Baumana a správně uvádí, že „zdvořilá nevšimavost“ je limitem pro fungování tzv. kontaktní hypotézy. Pracuje také s obdobnými studiemi ze zahraničí, které se rovněž zabývají vztahy většinové společnosti a muslimů na úrovni měst. Problémem nicméně může být autorčin málo kritický přístup k mediálním

textům, které autorka neodlišuje v textu jasně (není jednoznačně zřejmé, kdy je citován vědecký text a kdy článek z médií) a nepřistupuje k nim dostatečně kriticky.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Eliška Buková udělala deset polostrukturovaných, kvalitativních rozhovorů s informátory, které vybrala metodou sněhové koule. S ohledem na to, že jde o první zkušenost autorky s kvalitativními rozhovory, je jejich kvalita podle mého soudu dostatečná. Jako metodu analýzy si zvolila autorka kvalitativní obsahovou analýzu, kdy kódovala klasickým způsobem.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěla?

Závěry, k nimž autorka dospěla na základě rozhovorů s informátory, se bohužel příliš neliší od toho, jak vztahy tzv. většinové společnosti a muslimů v Teplicích zobrazují média. Ze strany informantů jsou ovšem nyní podepřeny konkrétními zkušenostmi a zážitky. Širší obeznamenost autorky s analytickými sociologickými koncepty, které se týkají integrace a postojů tzv. většinové společnosti, by nicméně do budoucna jistě umožnila klást ještě zajímavější, zejména doplňkové a rozvíjející otázky, a získat tak zajímavější odpovědi. Jak jsem uvedla už výše, autorka bohužel nedokázala příliš rozlišit, které dílčí závěry si zaslouží více pozornosti, a tak nerozvinula například téma rozdílných postojů vůči dlouhodobě usazeným muslimům a muslimům-turistům. Stejně tak bylo možné dále rozvinout téma veřejného prostoru (parky, ulice) a soukromého prostoru, případně střet mezi zájmy obyvatel vyjadřovanými peticemi a protesty a zájmy akciové společnosti Lázně Teplice a radnice.

5. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát odpovídá normám. Jazyková úroveň práce je dobrá, až na několik překlepů.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím.

Autorka přistupovala poctivě ke konzultacím, vždy prostudovala doporučenou literaturu a projevila píli a ochotu na textu průběžně pracovat a vylepšovat ho.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Autorka by se mohla znovu zamyslet nad otázkou, jak se utvářejí postoje tzv. většinové společnosti k muslimským přistěhovalcům ve specifické situaci, kdy někteří žijí v Teplicích dlouhodobě a jiní sem přijíždějí jen na krátkodobý pobyt. Jak píše autorka na str. 13, nejsou to ani přistěhovalci, ani turisté, protože často přijíždějí do Teplic „na letní byt“, tj. opakovaně, ale pouze na několik měsíců v roce. Jaká očekávání může tzv. většinová společnost vůbec mít vůči těmto cizincům? Je možné mluvit o „segregaci lázeňských hostů“? Proč právě koupě pozemků a stavba mešity vyvolávají největší emoce na straně tzv. většinové společnosti? Proč se místem konfliktu stal park?

Celkové hodnocení práce: Velmi dobře

Datum: 7. 1. 2018

Podpis: Mgr. Markéta Blažejovská